

A B Á N Y A

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VIII., Kender-utca 6. sz.
FÖLDSZINT--LÉPCSŐHÁZ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. BISCHITZ BÉLA

FŐMUNKATÁRS:

CSORBITS LÁSZLÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

EGÉSZ ÉVRE —	12 KORONA
FÉL ÉVRE —	6
HEGYED ÉVRE —	3
Egyes szám ára 20 fillér.	

= TELEFON 108-00. =

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

HIRDETÉSEK OIJSZABÁS SZERINT.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Az állami szénbányászat.

Wekerle Sándor pénzügyminiszternek hatalmas koncepcióra valló, ép oly széles látkörű, mint előrelátó gazdasági gondoskodást igazoló, azon nagy alkotása, amelylyel az állami szénbányászatot megteremtette, különböző megítélésben és — különösen az utóbbi időkben — erős támadásokban részesült. E támadások magva az, hogy az állam drága pénzen meddő területeket vásárolt és már most megállapítható az állami akció fiaskója.

Mi mindig szakszempontról bírálván ezt a kérdést, ismételten azon nézetünknek adtunk kifejezést, hogy az állami szénbányászat helyes alapokon indult és nagy gazdasági szerepre van hivatva. Helyeseltük a területek megvásárlását is, sőt szószólói voltunk a további kiegészítő terjeszkedésnek. A támadások azonban arra indítottak bennünket, hogy e kérdésben kiválóan illetékes szakemberünket a helyszínére kiküldjük oly célból, hogy személyes tanulmányozás alapján foglalhassunk állást ebben a nagyfontosságú kérdésben. És ma, — több mint két heti helyszíni tanulmány alapján — abban a helyzetben vagyunk, hogy az országot a legilletékesebben felvilágosíthatjuk.

Az állam által részint visszaszerzett, részint vásárolt és részint opcióba vett területek a következők:

1) A *zsilvölgyi szénterület*. Ez a régi kincstári szénterület a szerződés egyszerű felbontásával szállott vissza a kincstárra. Ez tehát nem vétel, ez a szénterület visszaszerzése egy fillérbe sem került. Ez a terület majdnem 120 □ kilométernyi *commassált* szénterület. Konstatálva van 18 széntelep, 1—40 méterig terjedő vastagságban, 4—5000 millió q. lefejtető szénmennyiséggel. Jelenleg van itt: 48 rész tário, 4 nagy külfejtés és 6 akna. Ezekből ter-

meltetni fog: az 1909. évben 2 millió q. szén, a mely termelés 1913-ig évente 1—1 millió q.-val fog emelkedni; 1913-ban már a mély aknák is üzembe jönnek, és ekkor a termelés eléri az évi 10 millió q.-t, a további rendszeres emelkedéssel. Az itt termelt összes szénmennyiség a máv. szénszükségletei és az egyéb állami üzemek céljaira van szánva. A szállítás lebonyolítása céljából épül Petrozsényban egy külön vasúti állomás napi 500 vagon szállítására és egy 4 kilométernyi sodronypálya, mely a tárókból 4 millió q. szenet fog leadni. Foglalkoztatva van itt ez idő szerint 1500 munkás, 30 altiszt és 15 tisztviselő.

2) A *vrđniki szénbánya*. Ez a teljes üzemben volt szénbánya, a területtel, berendezéssel és leltár-felszereléssel 2 millió koronaért lett vásárolva, a mely vételárból 800.000 kor. a földbirtokra és leltárra esik, már itt megjegyezvén, hogy a bánya gépészeti felszerelése, a villamos berendezés, stb. teljesen új és a technika mai haladásának legmagasabb színvonalán áll. Megvásároltatott továbbá a 19 kméter hosszú ruma—vrđniki h. é. vasút 600.000 koronaért, a mely vasút az országnak legjobban jövedelmező h. é. vasutai közé tartozik.

A vétel alkalmával olygocenben itt 120 millió q. volt mint feltárt szén constatalva, míg ma már az eszközölt mély furások alapján olygocenből constatalva van 320 millió q. szén. A telepek vastagsága 4¹/₂, 5, 7, 9 és 12 méter között váltakozik. Azonkívül azonban meg lett furva az egész völgy Indiától Vinkovceig, a hol is a talált felső mediterrainu rétegek 4—6 méter vastagok és hogy itt mily óriási szénmennyiség van, azt majd csak 1909 végén, a midőn a mély furások is befejezve lesznek, lehet majd megállapítani. — A napi termelés ma itt 50 vagon, ez a termelés természetesen folyton emelkedik. Az eladás akadálytalan és mihelyt a modern osztályozó elkészül, a szén a legnagyobb távra is szállítható lesz. Jelenleg van: 1 mély akna, 4 akna a.) 40 méter mély, 2 tário és 1 külfejtés. A munkások száma 1300, továbbá 1

altiszt és 8 tisztviselő. Ezen bányából 1911-től kezdve 4—5 millió q. szén lesz szállítva a máv-nak és a horvátországi gyártelepeknek.

3) *A bozovicsi szénterület.* — Ezt a szénterületet az állam 18 különböző tulajdonostól 1.250.000 koronáért vásárolta és még 2 tulajdonossal folyó vitás tárgyalások, a melyek esetleg még további 200.000 koronába fognak kerülni. — Ez a terület az u. n. Almásvölgye, a melynek kiterjedése mintegy 220 □ kilométer. A mély furások ezen az óriási völgyterületen befejeztek és tényleg 8—10 □ kmter *összefüggő* szénterületen lett a szén előjövetele 3, 5 és 7 méter vastag rétegekben constatálva és a tényleg előforduló szén 230 millió q.-ra becsülve. Jelenleg van itt: 150 munkás, 4 táró, 2 akna, a napi termelés ma vagon és marad ennyi mindaddig, a míg a vasut kiépítve és a feltárás és berendezés befejezve lesz, a midőn az évi termelés 2.5—3 millió q.-ra fog emelkedni.

Itt azonban még egy más fontos gazdasági körülmény is nagy szerepet játszik. A régi határ-örvidéki vagyonszösségnek van itt 65000 hold erdeje 10 millió köbméter fával és az államnak 52000 hold erdeje 7.5 millió köbméter fával. Ez az óriási érték ma megközelíthetetlen vadon, de a vasut kiépítésével egyszerre értékke válik.

4) *A bikszádi terület.* Ezt a területet az állam mindennemű fizetés nélkül, csupán furási kötelezettséggel optióba vette, olyképen, hogy a vétel csakis az esetben jön létre, ha a furások fejtésre érdemes szénre igazolnak. Sajnos, eddig csak igen vékony telepek lettek constatálva, pedig 3 mélyfúrás 300—300 méterig lett eszközölve. Már ma határozottan lehet állítani, hogy az állam ezt az optiót nem fogja gyakorolni.

5) *A környei terület,* szintén csak optió, fizetés nélkül. Itt is folyó a furások, de ugyancsak eredménytelenül és ezen terület sem fog bevélni.

Ime, ezek az állami szénterületek. A mi az utóbbi két optionális területet illeti, azt csak sajnálni lehet, hogy itt nagy üzemnek alapul szolgálható szén nem találtatott. De a területek megfurásáért az államot gáncs valóban nem érheti. Hiszen a mely percben az állam kezébe vette a szénbányászatot, egyik legelőkelőbb kötelessége azon területek megfurása, a hol szén vételemezhető. Sok évek mulasztása lesz így helyrehozva. Hogy azután a furások nem mindig hoznak szénre, az majdnem természetes, de ezen körülmény nem befolyásolhatja azt, hogy az állam ne folytassa a furásokat.

Ezen két terület elesésével marad az első sorban említett 3 szénterület. Ezek közül a *zsilvölgyi* és a *vrđniki* a legnagyobb üzem alapját adja. Mindkét terület széngaz-

dagsága kimeríthetetlen, a bányászás biztos és kétségtelen, hogy mindkét terület már a legközelebbi években nagy, gazdag szénbányászat képét fogja mutatni, nagy hasznára az ország közgazdaságának, valóságos áldása az érdekeit vidéknek. Hiszen csak látni kell, hogy pl. a vrđniki bányászat, a mióta az állam kezében van, mily változást idézett már elő a vidékén. Egy rövid év mutatja már a magyarosodás nyomait és a ki pl. Illok városát látja ma és látta ezelőtt két évvel, a fellendülés valóságos csodáját bámulja.

A mi pedig az oly szívesen ócsárított *bozovicsi* szénterületet illeti, ezek megszerzésével az állam valóságos missziót teljesített. Egy szénben, fában és egyébként bányászatiilag gazdag nagy terület, a forgalomtól teljesen elzárva. Es most a szénbányászat és vele kapcsolatban a meginduló erdőüzem, magával hozza a vasut megépítését és az országnak eddig parlagon heverő, kincseket rejtő nagy vidéke lesz az iparnak és kereskedelemnek és ezzel a vagyonszösségnek megnyitva.

Nem mi mondjuk ezt, hanem a tényeken alapuló adataink. De igenis azt mondjuk és mindenki velünk, hogy *Wekerle* Sándor az állami szénbányászat inaugurálásával az ország közgazdaságának a legnagyobb szolgálatot tette és magának szobrot emelt *aere perennius*«.

Szénhiány. — Munkáshiány.

Utolsó számunkban e kérdéseket illetőleg igen előkelő helyekről nyilvánított véleményeket közöltünk. E kérdésekre most a következőkben visszatérünk.

I.

A *szénhiányra* vonatkozólag vettük a következő sorokat:

Két határszélünk van, ahonnan külföldi szénre kapunk. Az egyik a sziléziai, innen kapjuk a porosz szénre, a másik a stájer, innen kapjuk a tri-faili szénre. E két határszélről jön be hozzánk évente 20 millió q. szén, amire nézve az a nézet lett nyilvánítva, hogy „erre a 20 millió q. külföldi szénre mulhatlanul szükség van, mert az északi határokhoz közel nem fűthetnek pl. délmagyarországi, de még tatai szénrel sem.“ Teljesen meghajlok ezen minden tekintetben igaz és a szénhelyzetet teljesen ismerő érv előtt. Igen, ez az érvelés igaz és indokolt, *de csak ma*. Igen, ezek a területek porosz szénre vannak utalva ma. De kérdem: porosz szénre lesznek utalva ezek a területek ak-

kor is, ha pl. a nyitrai bányák majd üzemben lesznek? Semmiesetre sem. Mert ezen területek legnagyobb része önmagától bele fog esni ezen új szénbányák forgalmi körébe és emancipálni fogja magát a ma kényszerűleg használt porosz széntől és legfőlegb a teljes közel határszélért fog verseny támadni. És a 20 millió q. külföldi szén behozatala ezen a határszálen igen lényegesen csökkenni fog.

A stájer határszél adja a trifaili szenet. Nos, ez a szén csak nem tartozik talán a pótolhatatlan szenek közé? Hiszen ezt a szenet bármely horvát szén azonnal pótolhatná, csak erős kéz vegye üzembe az illető horvátországi bányát. És a 20 millió q. külföldi szén behozatala ezen a határszálen is igen lényegesen csökkenni fogna.

Maradna tehát a luxus-szén, azon, szinte a fővárosban bünszámba menő, megrögzött tévhit következtében, hogy szobákat hazai szénnel fűteni nem lehet. Majd lesz még alkalmam arra is visszatérni, hogy kik által és hogyan támadt e tévhit. Most csak azt akartam igazolni, hogy igenis a legkönnyebben kiszorítható ezen 20 millió q. külföldi szén legnagyobb része, csak kézbe kell venni. És azok, akik a legnagyobb elismerésre méltó bányászati és közgazdasági tevékenységgel meghódították a tatai szénrel, a pozsonyi piacot, ezekkel a legjobb példát szolgáltatották arra, hogy miként lehet a külföldi szenet házainkból kiszorítani.

II.

A munkáshiány kérdését tárgyalja *Reiner Ede* dr. ur, a salgótarjáni köszénbánya r. t. igazgatójának az „Az Ujság“ vasárnapi számában megjelent cikke, amely világos, tömör, tisztá érvelésével valósággal pragmatice megvilágítja a szénhelyzetet. A cikk egész terjedelmében így szól:

Amiről a múlt év hasonló szakában oly sok szó esett, a magyar szénbányászatról, most hallgat a krónika. És ezt jó jelnek vesszük. A fogyasztók nyugodtak. Meg vannak győződve arról, hogy a hazai bányák fedezik a szükségletet. Nem kell fűtőanyag után futkosnia, nem kell sem a német, sem az angol termelőknél selejtes árut drága pénzen vásárolnia. Igaz, hogy a szén ára felszökött. De ez a világ minden piacán mindenütt megtörtént. A munkás többet követel, mint azelőtt. A hányához szükséges mellékanyagok is megrágnáltak. Mi sem természetesebb, mint hogy ez a szén árában is kifejezésre jut. A széntermelők is aggodalom nélkül néznek a jövő elé. Aggodalmuk fő részét a munkáshiány okozta. Bányamunkásainkat a német és északamerikai jobb kereset forrásának sok csábja ingerelte. Csapatosan hagyták el munkahelyüket és hazájukat. A magyar szénbányák elárvultak. Munkások nélkül állottak épp akkor, amidőn a fogyasztás rendkívül emelkedett. A veszedelem nagy volt. Még azok is, akik e tünettel

megbarátkoztak volna, ha annak muló voltáról meggyőződheték volna őket; — még a jóakaró optimisták is a betegség krónikus elfajzásától tartottak. Az események nem igazolták e félelmet. A magyar szénbányászatnak van elegendő munkása. A bányászok megszaporodását ne méltóztassanak annak tulajdonítani, hogy a kivándoroltak hazajöttek és munkához láttak. Elenyészően csekély ezeknek a száma. A mostani munkások javarésze új hódítás. Akik eddig idegenkedtek a földalatti nehéz munkától, akiket elrettentettek a bányamunkával járó veszélyek, azokat a jó kereset és azok a számos előnyök, melyeket ez az állandó munka a betegeknek és elaggottaknak is biztosít, megbarátkoztattak ezzel. Még hiányos sokaknak a munkája, még itt-ott hiányzik a gyakorlat, hogy a munkának meg legyen a teljes hatása, de annyi már most is bizonyosra vehető, hogy a magyar szénbányászat a hazai fogyasztást kielégítheti, sőt a fokozatosan emelkedő szükségleteknek is meg fog felelni. Itthon az idén is emelkedett minden jelentősebb bányatermelése. Az év még nem fejeződött be. Remélhetőleg a még hátralevő hat hét nem hoz semmi zavart. Állítható tehát, hogy az idei termelés legalább öt millió métermázsával mulja majd felül az előző évit és ez a termelés még jelentékeny módon fog emelkedni az új munkások begyakorlásával és ha azok az új aknák, melyek most az ország különböző részeiben készülnek, a termelésre alkalmasak lesznek. A lényeges az, hogy az össztermelés fogyasztót talál. A kereslet állandóan nagy. Az ipari pangás, mely Németországban a fűtőanyag szükségletének apadásával járt, nálunk még nem észlelhető. Vajha ezt annak jeléül szabadna venni, hogy a lassan fejlődő magyar ipar jó talajban gyökerezik. Az iparnak állandó és egyenletes szükséglete mellett nagy a magyar államvasutaknak a fogyasztása: 25 millió métermázsára rug ennek az intézményünknek évi szükséglete, ami a hazai termelés egy harmadát teszi. Még ha nem is vetünk ügyet a szénbányászat közgazdasági fontosságára, maga ez a körülmény okot szolgáltat arra, hogy az államvasutak kiváló gondossága a szénbányászat felé forduljon. És mégis szomorú faktum gyanánt kell megállapítanunk, hogy ez többinak fejlődését épp az államvasutak akasztják meg. A vagonhiány ugyanis kerékkötőt képez. Az államvasutaknak hatványozott igyekezettel kellene azon lenni, hogy ez az állandó baj ne üsse fel minden évben többször, még pedig a legszorgosabb munka idején a fejét. A magyar szénbányászatról adott kép hiányos volna, ha halogatással mellőznők az állami szénbányászatot. Nagy eredményt ez még nem mutathat fel, hisz alig két éve, hogy Wekerle megteremtette. Nagy erővel fogtak a munkához. Egyszerre az ország négy pontján kezdődött a munka. Bozovicson, Miskolcz mellett, a Zsilvölgyben és Vrdnikon Hor-

vátorszáiban. Meghozza-e a nagy költség gyümölcsét, a jövő deríti majd fel. Azonban már is mutatkozik egy aggasztó jelenség. Az állami szénbányászatnak munkásokra van szüksége. Vagy nevel tehát magának ilyeneket és ebben az esetben hasznos tényező lesz, vagy pedig a magánbányáktól vonja el a munkáskezeket, aminek első következménye a magánbányászati termelés apadása lesz. Ez azonban nem lehet állami cél. Ennek ellenére úgy látszik, mintha az állami szénbányászat a magánbányászat rovására akarna megizmosodni. Amit így az ország a bizonytalan vámon nyerne, azt elvesztené biztosan a réven. A helyes szociális politika azt javaslja, hogy az állam ilyen versenytől óvakodjék.

A selmebányai főiskola.

Mindenesetre örvendetes jelenség, ha a közvélemény figyelme azokkal az intézményekkel is foglalkozik, amelyek különben, mint szigorúan szakintézmények, nem igen foglalkoztatják a nagy nyilvánosságot. Ez mindenesetre javára szolgál az intézményeknek. Így javára szolgál ez a selmebányai főiskolának is, a melyről csak legutóbb is igen érdekes fejtegetés jelent meg, a melynek kapcsán mi is foglalkozni kívánunk e főiskolával.

Mi itt kizárólag a bányászati főiskolával foglalkozunk, az erdészeti főiskola nem tartozván e fejtegetések keretébe. Ami már most a bányászati főiskolát illeti, a visszasságok és anomáliák végtelen sorozatára mutathatnánk rá és hozhatnánk javaslatba orvoslási módokat. Azonban a fenforgó, alapjában hibás szervezet mellett minden javaslat és orvoslási módosítás ephemer. Minél nagyobb fontosságot tulajdonítunk e főiskolának — és amily nagy mérvű gazdasági jelentősége van magának a bányászatnak, ép oly jelentősége van a bányászati főiskolának is — annál komolyabb és gyökeresebb orvoslási módosításokról kell gondoskodni. *A leggyökeresebb — és tegyük mindjárt hozzá, az egyedüli — orvoslás pedig az, hogy a bányászati főiskola mielőbb Budapestre helyeztessék át.*

Jól tudjuk, hogy ezen javaslatunk nem egy oldalon fejesóválással fogadtatik. De viszont tudjuk azt is, hogy mindenki, aki ezen főiskola jövő sorsát szíven viseli és a kérdést az oktatás nagy szempontjából bírálja és kívánja megoldani, habozás nélkül mellénk szegődik. Első látszatra azt mondhatnánk, hogy mily avatatlanságra vallt azt javasolni, hogy a bányászati főiskola a bányavidékről Budapestre tétessék át. Mert Budapest ma, a bányászati oktatás szempontjából, még mint bányavidék is inkább jöhet számításba. Mert Selmebánya az ott élő, immár meglehetősen problematikus értékű bányászaton kívül a közeli környezetben távolról sem

bir annyi bányászattal, mint Budapest. Mert a főváros közelében vannak a salgótarjáni, tatai, dorogi, szentiványi nagy szénbányák, a rimamurányi, ózdi nagy vas művek. De itt van a geológiai intézet, a polytechnikum, az oktatás összes segédeszközei, a legnagyobb gépgyárak stb. S új életre, fényes virágzásra jutna a főiskola, míg mai helyén fokozatosan elsenyved.

A midőn az ezüst, ára hanyatlásában odáig jutott, hogy értékének 60%-át veszítette, a szász kormány elhatározta az ezüst termelés restringálását. De tekintettel a lakosság kereseti érdekeire, a fokozatos, 10 év alatti beszűntetést határozta el. Ebből letelt eddig már 5 év és ezalatt a *freibergi akadémia* sulya és tekintélye is évről évre apad — és ez a sors vár a selmebányai főiskolára is. Az állam évente 2 millió koronát fizet rá az ottani bányászatra. Ha az állam okszerűen ennyi áldozatot kívánna hozni, egészen más ipart és egészen más keresetet nyújthatna Selmebányának és vidékének.

Még egy ellenvetéssel találkozhatnánk: avval, hogy a fővárosi élet a fiatalság rombolására lenne. Erre csak azt mondhatjuk, hogy ha nem árt a többi ifjúságnak, úgy a bányászati fiatalságot se kell féltetni. De viszont tudjuk azt, hogy sok gondos szülő fellelegzenék, ha megszabadulna azon aggályoktól, amelyek a mai helyen elharapódzott vérbajok miatt gyötrik.

Minden indok a mellett szól, hogy a bányászati főiskola haladék nélkül Budapestre helyeztessék. És erre még a tanhelyi lehetőség is meg van. *A polytechnikum mai épülete erre szinte praedestinálva van.* Semmi sem áll tehát útjában az áthelyezésnek. Mihelyt a polytechnikum átköltözött teljesen új hajlékába, a bányászati főiskola azonnal beköltözhetik a muzeum-köruti épületbe. És ezzel a bányászati főiskola kérdése gyökeres megoldást nyer.

BÁNYÁSZATI HIREK.

Thék Endre kitüntetése. Öszinte örömmel veszünk mi is tudomást azon nagy elismerésről, amely a hazai iparosságot *Thék Endre* udvaritaná-csossá történt kinevezésével érte. Ha valaki ez országban, úgy ez az „asztalos mester“ méltón megérdemelte e nagy kitüntetést és ez alkalomból kifolyólag az ország ünneplését. És amidőn a bányászati társadalom is teljes szívből csatlakozik az ünneplőkhöz, — ime, ez a kitüntetés ömagától rámutat a „Bányászat méltatása“ című cikkeink nagy igazságára.

— **Andreics János** főbányatanácsost, a pénzügyminiszterium szénosztályának főnökét sulyos baleset érte. Hivatalába menve, a budai oldalon, a kereskedelemügyi miniszterium előtt a lejtős, síkos talajon elcsuszott és lábát törte. Törött lábbal,

segítség nélkül, egyedül bement a kereskedelemügyi miniszterium épületébe, onnan kocsit hozatott, ismét segítség nélkül beszállott a kocsiba, haza vitette magát és itt is, hogy családját meg ne ijeszze, segítség és támasz nélkül ment lakásába. Az orvosi műtét alatt szinte hihetetlen lelki erőt tanúsított, családjára való tekintettel a legnagyobb kinok között — humorizált. Az ország bányászati társadalma a legnagyobb részvétellel kíséri felgyógyulását és mi azon kedvező, megnyugtatható hírt adhatjuk, hogy nemsokára, teljesen felépülve folytathatja a hazai szénbányászat felvirágoztatására irányuló nagy munkáját.

— **Dinamit.** Pusztulást, katasztrófát jelent ez a szó. Nem mulik el hét, hogy egész sereg dinamitszerencsétlenségről ne kellene leszámolnunk. Állandó rovatot nyitottunk a dinamit pusztításainak regisztrálására. A magyar bányászat intézői végre talán be fogják látni, hogy ez így nem mehet tovább s gondoskodni fognak arról, hogy a dinamit helyett olyan robbantószer alkalmaztassék, amely nem veszélyeztetni minduntalan a vele dolgozni kényszerülő emberek életét. A dinamit pusztításáról legújabb jelentéseinket itt adjuk:

A körmeőbányai kincstári bányában halálos dinamitszerencsétlenség történt. A IV számú aknában Neuschl József bányamunkás robbantóanyagot helyezett el egy sziklába. Ebben a sziklában azonban más helyen már volt dinamit-patron, amiről Neuschl nem tudott. A szikla felrobbant s a robbanás Neuschlt megölte.

A Marianna pennsylvániai városból érkező jelentés szerint egy bányában történt dinamitrobbanás folytán 250 munkás a bányában rekedt. A robbanás következtében tűz támadt és ezért attól tartanak, hogy a tárnába zárt munkások megfulladtak. A szénbányában történt robbanás igen heves volt. A tárnákból sűrű füstfelhők törtek elő. Attól tartanak, hogy a tárnában elzárt bányászok, számra 275-en, vagy a robbanás, vagy az az által terjesztett mérges gázok folytán halálukat lelték. A tárnákba nem lehet behatolni. A bánya előtt szivertépő jelenetek játszódnak le. A robbanás elpusztította a szellőztető készülék egy részét és a ventilátor több órán át nem működött. Egy fölvonógépet, amidőn 300 lábnyira volt, a robbanás szétszuszott és a benne ükő két bányász a mélységbe zuhant.

*

Nem mulasztjuk el az alkalmat, hogy a títánitról, Ceipek Norbert kitűnő találmányáról a turáni vízbezuhanat hid eltávolítása alkalmából hírt ne adjunk. Az erről szóló jelentés a következő: Turán-

ban a kassa—oderbergi vasut vonalán a Vág fölött tudvalevően új, modern vashidat építettek, miközben a régi hidat a megáradt folyó elsodorta. A vízbeesett vastömeg eltávolítását most fejezték be, mely eljárásnál a títánit robbantószer nagy sikerrel alkalmazták.

— **A Szabadalmazott Osztrák-Magyar Államvasut Társaság.** A közelmúlt napokban egy fővárosi boulevard lap kiméletlen és tendenciózus támadásban részesítette az Osztrák-magyar államvasut társaságot és különösen annak resicai gyártelepét. Állítólagos óriási visszaélésekről rántotta le a leplet, amely talán laikusoknál hitelre talált, de a szakkörök csupán mosollyal honorálták a kicsinyes támadásokat, amelyek egy elbocsátott munkás elbeszélése alapján láttak napvilágot. Hogy mily vállalat az Osztrák-magyar államvasut társaság, azt nem akarjuk ismételtelen elmondani, mert tudott dolog, hogy ez a társaság mennyit lendített a magyar iparon és mit tett az ország érdekében. Illetékes helyen nem is reagálnak erre az aljas támadásra, de nekünk módunk volt hitelesen meggyőződnünk arról, hogy a resicai acélból készült az angol hadihajók és felszerelések 90%-a és az angol hadügyminiszterium resicai acél nélkül többé hadihajót nem épít. Most pedig, hogy az angol haditengerészetet az ismert okoknál fogva, nagy arányban fejlesztik, az osztrák-magyar államvasut társaság a hadihajók céljára történt megrendeléssel ugyiszólván évekig el van látva munkával. A német haditengerészet is nagy mértékben veszi igénybe az osztrák-magyar államvasut kiváló finom acéljait, nem is szólva a mi hadvezetőségünkről, amelynek képviselőiben a fontosabb megrendelések átvételénél maga Kropacsek jelenik meg. Jellemző közállapotainkra, hogy akadáhat olyan sajtóorgánium, amely a virágzó vállalatok egyik legkiválóbbját sárral dobálja meg, „leleplezi“, panamákról, szédélgersről ordít — amikor egyébről sincs szó, miut egy elbocsátott munkás bosszujáról, amelynek a lap nagyon felült. De hová jutunk, ha bányászatunkat és kohászatunkat ilyen alacsony és rosszakaratu vádakkal szemben kell védelmeznünk. Ha már nem tudnak alkotni az urak, legalább ne romboljanak.

— **Pécs város köszénbányái.** Tudvalevő dolog, hogy Pécsnek gazdag szénbányái vannak, amelyeknek üzembe hozatala, a várostól házilag való kezelése busás jövedelmet hozna a köznek. Erről azonban sokáig hallani sem akartak. A város tanácsának utóvégre is elő kellett rántani a bányákat és hogy szép szerével lerázza a nyakáról, no meg hogy a Bertalan-kápolna fölötti sziklasüppedés vizsgálatát elkerülje, kidolgozott egy tervet a bányáknak bérbeadása céljából, ahelyett, hogy tervet dolgozott volna ki a bányáknak házi kezelésbe vétele ügyében! A város legutóbbi közgyűlésén szó volt a bányákról is. Ez alkalommal a város gazdasági tanácsosa előadta, hogy mit lenne jobb a bányákkal tenni; azt, ha megfelelő bért kapnak érte, akkor kiadják bérbe, ha pedig a bérlet kevés hasznot biztosítana, akkor házi kezelésben veszik üzembe. A vita végén azonban kisült, amivel hatni igyekezett a tanácsos a közgyűlés tagjaira, hogy „szakértők állítása szerint a bányák rendbehozása 300 ezer koronán felüli összeget igényelne“. A tanács javaslatát a közgyűlés elfogadta. Ezzel azonban még nincs elintézve az ügy. Most még nem késő. Amint

a tanács még egyszer előkerül a bányákkal a közgyűlésen, a közgyűlés mondja ki, ha a város atyái csakugyan a város érdekét keresik, hogy a bányák bérbeadását mellőzik és a bányák házi kezelésbe vételét követelik. Már azért sem szabad bérbe adni a város bányáit — érvel a „Munkás” — hogy olcsóbb szénhez is lehessen jutni, ne aszerint legyen kénytelen a fogyasztó közönség fizetni, amint a bányabérlők a szénét adni méltóztatnak. És aztán miféle gondatlanság volna az, hogy a bányák hasznát idegen egyéneknek engedjék át, amikor azt a város is fölhasználhatja, a városi közszükségletek fűdőzésére. Vagy azon dolgozik a tanács és az a néhány városatya, aki a tanács javaslatát megszavazta, hogy egypár ember zsebébe vándoroljon a bányák haszna?

— **A kőolajfinomítók kiviteli szervezetének tökélemelése.** A magyar és osztrák kőolajfinomító-gyárak tudvalevőleg 1904-ben a kivitel lebonyolítására Actien-gesellschaft für österreichische und ungarische Mineralölprodukte címmel részvénytársaságot alapítottak. Ez a társaság december 10-én tartja rendes közgyűlését, a melyen indítványt nyújtanak be a jelenlegi részvénytőkének három millió koronára való felemelése tárgyában. E végből 1750 darab részvény kerül kibocsátásra 400 koronájával.

— **A Magyar Bánya r. t. Dobsina.** Előző számunkban egy fuzioról tettünk említést, amely állítólag a fenti és más magyar kisebb társaságok között jött volna létre. A fenti cég annak közlésére kért föl bennünket, hogy neki erről a fuzioról tudomása nincsen, ellenben tény, hogy alaptőkéjét már a közeljövőben a legelőkelőbb külföldi tőkések közreműködésével tetemesen emelni fogja.

— **Uj mélyfúróvállalat.** A Fauk és társa bécsi mélyfúróvállalat Budapesten, VII., Erzsébet-körut 26. sz. alatt fiókot létesített, amelynek vezetésével Herzog Ede, nyugalmazott Máv. mérnököt bizta meg.

— **Szénforgalom.** A magyar kir. államvasutak vonalain mentén fekvő kőszénbányák a november hó 8-ától november hó 14-éig terjedő héten, hat munkanap alatt, összesen 14.631 kocsirakomány szenet adtak fel; 2217 kocsirakománnyal többet, mint az előző héten és 1824 kocsirakománnyal többet, mint a múlt év hasonló (XI/10-től XI/16-áig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 2438 vasuti kocsit raktak meg. 369 kocsival többet, mint az előző hét egy-egy munkanapján. A magyar királyi államvasutaknak Budapest székesőváros területén fekvő állomásaira beérkezett az elmúlt héten, november 10-étől 21-ig, összesen 2981 kocsis kőszénmennyiség és pedig az államvasutak saját kezelése részére 393 kocsis, magánfogyasztásra pedig 2938 kocsis, kocsiját tiz tonnával számítva. Ugyanez idő alatt valamennyi állomás, illetve bánya összesen 15.040 kocsit kért, 13.634 kocsit kapott, melyből megraktak összesen 13.349 kocsit és pedig 4362 kocsit önkezelés, 8987 kocsit magánfogyasztás céljaira.

— **Felszámoló bányatársaság.** A Le Charbon magyar bánya és szénbánya részvénytársaság december 14-én közgyűlést tart, amelyen vállalat felszámolását fogják kimondani.

KÜLFÖLDI HIREK.

— **A radbodi bányaszerencsétlenség.** A radbodi bányaszerencsétlenség utolsó aktáját most nyújtották be a bányakapitánysághoz, amelyben a katasztrófa legszomorubb részéről, az elpusztult bányászokról van szó. E jelentés szerint 341 bányász halt rettenetes tűzhalált, 27 bányász súlyosan megsebesült. A halottak közül 232 nő, 106 nőtlen, 4 özvegy volt. A bányatársulat már eddig a következő kártérítéseket biztosította: 1. 341 bányász után a családoknak 36,536-28 márkát fizet, azaz fejenként 107-14 márkát. 2. A 232 özvegynak és 567 árvának 184,010-34 márkát, átlag családonként 793-15 márkát. Ezenkívül 6 árva összesen 1382-22 márkát évi segélyt kap. A társaság a következő évi járadékot fogja fizetni

31 özvegynak és az árváknak óvi	1000—1100	márka.
112	900—1000	
2	800—900	
4	700—800	
32	600—700	
1	és egy	573.12
1	"	476.40
46 magányos özvegynak	"	300—400
2	"	275.88
1	"	238.20

A súlyosan sebesültek közül 5 már elhagyta a kórházat, 22 még súlyos beteg.

— **Uj francia bányatársaságok.** A magyar bányászati ügyei iránt érdeklődőkre nézve talán nem lesz teljesen érdektelen, ha az új alapítások és a tőkét emelő francia bányavállalatok jegyzékét közreadjuk;

Compagnie des Mines de Senegambie. Francia alapítás párisi székhellyel, 11 rue Richepanse. Alaptőke 3 millió frank. Alapítók: Compagnie française d'études et d'entreprises coloniales, 11 rue Richepanse Páris és Charles Metman, 37 Avenue Montagne Páris. A vállalat célja: a Gambie és Faléne (Keletafrika) folyók és mellékfolyók aranytartalmának kiaknázása.

Société Anonyme des Mines du Chatolet, Alapítatott 1907. augusztus 20, párisi székhellyel, rue Vignon 13. Alaptőke 7.500,000 frank. Alapítók: Farjas Henrik mérnök, Páris, rue Vignon 13 és Armet Emil de Lisle vállalkozó Páris, Boulevard Hausmann 58. Célja: a Budelière, Chambon és Evaux környékén levő ércbányák kiaknázása.

Compagnie Française des Mines de Bor. Székhelye Páris 60 rue de la Victoire, Alaptőke: a vállalat 5.500,000 frank alaptőkéjének 7 millió frankra való felemelését tervezi. (3000 darab részvény 500 frankjával) A társaság alelnöke Molinos L. Célja: a „Mines de Cuivre St. Georg” cimen ismert réz, arany és egyéb érc kiaknázására Bor. Krivelj és Ochtrej szerbiai községek határában.

Société anonyme des Mines de Berggarten francia vállalat Páris, Bourse Commerce székhelye. Alaptőke 3.200,000 frank. Alapító H. Hermes. Célja: a westerwaldi barnaszénbányák (Németország) kiaknázása, továbbá a kerámiai ipar körébe tartozó termékek előállítására és értékesítésére.

Compagnie Minière de Bony Min. Alakulóban Párisban 55 rue de la Victoire. Alaptőke 500,000 frank. A részvények felét a esőbe jutott Société nouvelle des Mines de Bony. Min leszámolói veszik át. Alapító Rau M. Páris, 7 rue de Monchanin. Célja: a Ouani-Nam (Annam) bányáinak kiaknázása.

Société Minière de Montbelleux. Székhelye Páris, rue de l'Arcade 18. Alaptőke 2.700,000 frank és 700,000 frank elsőbbségi kötvény. Célja: bányaterületek után való kutatás és feltárás.

Amerikai nemesérc-forgalom. Newyorkból jelentik: A múlt héten 500.000 dollár értékű aranyat vittek Krisztóvalba és 3000 dollárnyi aranyat más helyre. Az ezüst kivétel 860.000 dollárt tett ki. Behoztak 280.000 dollár aranyat és 41.000 dollár ezüstöt.

— **A rajna-westfáliai szénzindikátus** elhatározta, hogy az olvasztói célokra szolgáló kokszt árát 1909. ápr. 1-től szeptember 30-ig tonnánként 2 márkával, a kokszt szén árát pedig 1-25 márkával *leszállítja*. Sőt tekintettel a vasolvasztók kedvezőtlen helyzetére, ezen árleszállítás már 1909. január 1-én lép érvénybe. A többi szénfajra és brikettre továbbá az ipari szénre nézve 1909. április 1-től, 1910. március 31-ig az árakat tonnánként 25 pfenniggel szállították le. A durvább szénfajok ára változatlan maradt. Ami a múlt havi termelést illeti, 27 munkanap alatt 5.580,683 tonnát termeltek a múlt évi október hó 5.999,806 tonnával szemben, vagyis a termelés 419,183 tonnával csökkent, ami 6,99%-nak felel meg. Ebből a termelésből eladtak: 4.842,986 tonna szenet, 1.038,282 tonna koksztot és 273,031 tonna brikettet. Az eladás mennyisége messze marad a múlt évi eladással szemben, sőt ilyen rossz hónapja a német szénnek 1905. november óta nem volt. Különösen kedvezőtlen volt az üzletmenet a finomabb szénminőségekre nézve és ennek következtében a raktárakban nagy mennyiségű szén gyűlt össze. Éppen ilyen kedvezőtlen volt az üzletmenet novemberben is.

— **Franciaország széntermelése 1908. első felében.** A francia közmunkaminiszter jelentése szerint Franciaországban az 1908. év első hat hónapjában 18,116,143 tonna szenet illetleg antracitot (407,309 tonnal többet, mint az előző év ugyanezen időszakában) és 383,499 tonna barnaszén (2651 tonnával többet) összesen 18,499,642 tonnát (409,924 tonnával többet) termeltek. Egy millió tonnánál többet szolgáltatott a Pas-de-Calais (8.684,831 tt), Nord (3.115,356 t.), Loire (1.775,395 t.) és Gard (1.064,609 t.), departementek, míg a Laone és Loire departementokban több mint ezer tonna szenet produkáltak.

— **Az aszfaltipar köréből.** A német aszfaltipar erősen érzi az általános pangást és ennek következtében a művek csak redukált üzemet tarthattak fenn. Az aszfaltművek kartelben állanak és az eladást trüsztszerűen szervezték. Kedvezőtlenül befolyásolták ezt az iparágat a vámviszonyok is. Míg a szicíliai és abruzói nyersanyagok vámmentesen jönnek az országba, addig az exportot súlyos vám nehezíti meg. Ezenkívül a nagyobb iparvállalatok maguk rendeznek be a saját használat fedezésére aszfaltgyárat.

TUDNIVALÓK.

— **A porosz bányatörvény reformja.** A német kereskedelemügyi miniszterium bányászati osztályában most a bányatörvény reformján dolgoznak. Az új törvény a bányahatóságok szervezetében fontos változásokat fog előidézni, amennyiben különálló hatóságok létesülnek majd a bányatüzekre és az állami felügyelet ellátására.

— **A Raky-féle furások sikere.** Mint értesítjük, az Eberhard, Merchena und Co francia mélyfúró csoport az amerikai rendszerű furásokkal kudarcot vallott s ezért kénytelen volt Raky-féle mélyfúró részvénytársaság javított rendszerét megszerezni. A francia társaság ezért egy millió frankot befizetett, amelyhez Raky összes római furási engedélyeivel és egy millió frank tőkével hajlandó belépni. A „Moniteur“ értesülése szerint megállapodás legközelebb létrejön s csupán néhány alárendelt kérdés elintézéséről van szó.

— **A fémipar 1907-ben.** A fémipar 1907. évi világtermeléséről alábbi adatok nyújtanak képet:

	Tonna	Érték millió koronákban
Nyersvas	60,438,471	3928,5
Ólom	996,300	352,6
Réz	732,500	1306,0
Cink	702,000	387,7
	98,500	363,0
Nikkel	14,300	54,4
Alumínium	14,500	50,8
Ezüst	5,427	444,9
Higany	3,000	12,8
Arany	600	1610,4
Platina	6	24,0
		8535,1

A világ össztermelés tehát 8 és fél milliárd, amelyből csak a vasiparra 46% esik.

Romániai nyersolajtermelés. Hivatalos jelentés szerint 1908. első hét hónapjában Románia petroleum-termelése hónapok szerint a következőképpen oszlék meg: Január 103.000, február 92.700, március 93.440, április 95.100, május 96.100, június 90.000 és július 98.117, összesen 670.187 tonna. Nagy a valószínűség tehát, hogy az 1908. évben termelés túl fogja haladni az egy millió tonnát.

IRODALOM.

— **Bányászati és kohászati lapok.** A *Gálócsy* Árpád szerkesztésében megjelenő Bányászati és Kohászati lapok legutóbbi száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Kövesi Antal: A tehetetlenségi nyomatók újabb grafikus meghatározása. Tóglás Gábor: A rómaiak Centrum puteijének azonossága az Árpádok Zékusbányájával (Székúsbánya) s az újabb kor Dognácskájával. Aradi Viktor: A szén és szénvegyületek geológiája. Finkey József: Két kiterő egyenes legkisebb kölcsönös távolsága. A hengerlési munka meghatározása. A bányatüzek elektromos berendezésének veszélyei és az alkalmazandó szabályok. A mai fémiparra nézve ritka hasznos ásványok. Az orosz vasérczkiviteli tilalom és a német vasipar. Dr. Gaál István: Rövid válasz Bückh Hugó dr. úr megjegyzéseire. Ezekon kívül érdekes hírek tartkítják a lapot.

TŐZSDEI HIREK.

Az angol fémpiac helyzete. Az angol fémpiacon a fémek árai a következőképpen alakultak: réz, készpénzért 63 15, 3 hónapra 64; zinn készpénzért 135-15, 3 hónapra 134-5; cink készpénzért 20.7-6; ólom készpénzért 13.6-3.

A belga szénpiac november havában. A tél korai beálltával a háziszének értéke emelkedett s kétségtelen, hogy a kereslet az egész tél folyamán igen erős lesz. A szindikátus létrejövételére irányuló kísérletek nem jártak eredménnyel s így az árak alakulása teljesen a helyzettől függ. Az alábbi kinutató érdekes képét adja a szénpiac november havi alakulásainak, összehasonlítást téve az előző év ugyanezen hónapjának eredményével:

Szénfajok	Jegyzések		
	1908. nov. 1.	1908. okt. 1.	1907. nov. 1.
Charbons de grille:	Frcs.	Frcs.	Frcs.
Menus maigres	12,00	12,00	15,00
Menus quart-gras	13,00	13,00	16,00
Menus demi-gras	14,00	13,75	17,00
Charbons de four:			
Poussiérs Flénu	13,00	13,00	16,00
Fines	15,00	15,00	17,00
Tout-venant Flénu	17,00	17,00	19,00
Tout-venant gras em- ployé es mélange	16,50	16,50	19,50
Charbons domestiques:			
Tout venant	20,00-24,00	20,00-24,00	22,00-25,00
Gailleries et cribles divers	24,00-35,00	24,00-35,00	25,00-35,00
C o k e			
Fines á coke	15,50	15,50	17,00
Coke ordinaire	22,00	22,00	25,00
mi-lavé	26,00	26,00	28,00
lavé	31,00-33,00	31,00-33,00	33,00-36,00
B r i q u e t t e s :			
Briquettes de locomotive I	19,00	17,00	21,00
II	21,00	19,00	23,00
pour la marine	23,00	21,00	25,00

— **A nyersvas-piac.** Ahét elején az angol nyers-vaspiacon némi bágyadság uralkodott, majd kedvezően fordult a helyzet, amelyet nagy páncéloshajók és torpedó-zuzók építésére kiadott megrendeléseknek, valamint Amerika részére történt nagyobb vásárlások idéztek elő. Az árak így elég szilárd irányzatot követtek.

A cinkpiacról. A nyers cink iránt a kereslet az elmúlt november hónapban elég jó volt. Nagyobb mennyiségeket vásároltak rögtön szállításra és határidőre. A hónap elején 20 f. st. ár 21.7-6-re emelkedett és f. st. 21.5 zárult. Newyork 5.05 c.-re emelte az árfolyamot. Közönséges jó sziléziai cinkért 100 kilogrammonként határidőre 41.50, 42.60 márkát fizettek. — A cinkbádóg árai a nyorseink emelkedése folytán szintén emelkedett. A nagykereskedői forgalomban mennyiség szerint 50—53 márkát fizettek 100 kilogrammonként.

Szerkesztői üzenetek.

B. S. Kolozsvár. Ön tanácsot kér tőlünk, hogy szénbányáit mely uton ajánlhatná föl megvásárlásra az államnak. Azt a tanácsot, adjuk önnek, hogy semmilyen uton, mert legjobb tudomásunk szerint a kormány legalább egyelőre és jó időre teljesen lemondott arról, hogy szénbányákat vásároljon. Abban igaza van önnek, hogy képviselők is foglalkoznak szénbányák közvetítésével. Mi is ismertünk több ilyen esetet, amelyek közül a legfurcsább a karánsebesi szénbánya dolga. De még abban az esetben is, ha mint ön mondja — „egy nagyon jó képviselő“ vállalja bányája közvetítését, azt tanácsoljuk, hogy kár a bélyegért, amit ajánlatára ragasztana.

Meggazdagodás. Cikkét nem közölhetjük. Kiindulási pontja teljesen téves lévén, következtetései is abszolút helytelenek. Örülünk, hogy van néhány nagy bányavállalatunk, amely az idők folyamán megizmosodott és ma erős tekintéllyel szolgálja a hazai bányászat ügyét. Micsoda kiskoruság kell ahhoz, azért támadni egy ipar — vagy bányavállalatot, mert „meggazdagodott“. Azt csak a tudatlanság, vagy rosszakarat, vagy mindkettő együttvéve állíthatja, hogy e meggazdagodás nem a becsületes, kitartó nagy munka eredménye. Nincs egyetlen ezen nagy bányavállalataink között, amely nem ment volna gyermekbetegségeken, erős küzdelmeken át. De szerencsére oly férfiak állottak ezek élén, akik szakértelemmel, önfeláldozóan kitartó munkával és nagy anyagi áldozatokkal leküzdtek a nehézségeket és ma az ország büszkeségét képező bányavállalatot teremtették. Ön kancsal szemmel nézi ezt a felvirágzást, vagy amint Ön ezt nevezi „meggazdagodást“ (ez a kifejezés jellemzi legjobban az Ön felfogását), mi pedig ezt az ország és a közjó érdekében üdvösnék és nagy szeretetszék tartjuk. Láthatja tehát, hogy egy egész világ áll felfogásunk közt.

L. M. Budapest. Mai számunk hírvonatában olvashatja, hogy a kérdezett súlyos baleset folytán betegen fekszik lakásán. Azt azonban tudjuk, hogy még így is dolgozik és családja és orvosai alig bírják a munkától visszatartani. Az általános bányászatra vonatkozó igen tanulságos fejtegetéseit nagy érdekléssel olvastuk, de továbbítására nem vállalkozunk.

Többeknek. Részvényeket nem ajánlunk, bányavállalatok jövedelmezőségének megbírálása nem feladatunk. Mi az általános közérdeket szolgáljuk.

Bányatulajdonos. Köszönjük szives bizalmát, de bányák közvetítésével egyáltalában nem foglalkozunk.

M. P. Budapest. A pénzügyminiszterium most Környe község határában végeztet kőszénfurásokat. A munkálatokat Spinner György királyi főmérnök vezeti.

Bányászbank. Nagyon meg kell fontolni egy ilyen akciót. Kérdés, nyélbe lehet-e ütni és még kérdésesebb, hogy tudna-e prosperálni. Annyi bizonyos, hogy ha megcsinálják, jól kell megcsinálniuk. Hogy a külföldön nem virágoznak valami nagyon a kizárólag bányászbankok, bizonyítja a legújabb eset, a hannoveri bányászbank föl-számolása is. Tehát óvatosságot ajánlunk, amíg a dolog meg nem érik.

Hivatalos rész.

1908. évi 12783. szám.

Hirdetés.

Alsó-Fehér megye, verespataki járás, Bucsum községben a Dunku-meszilon hegyben bányászó „Szent Endre” cégű bányatársulat felelős üzemvezetőjének Dáncs Aurél abrudbányai lakosnak 1907 november 26-án jelen szám alatt ígatott jelentése folytán, hogy a bányatársulat eddigi igazgatójának Dr. Mandel Pálnak elhalálozása folytán a bányatársulat felelős igazgató nélkül maradt, az alólírott kir. bányabiztosság előnevezett bányatársulat részére az általános bányatörvény 149. §-a alapján igazgató választás céljából a folyó évi december hó 31-én délelőtt 10 órájára Abrudbányán a kir. bányabiztosság hivatalos helyiségébe rendkívüli tárggyűlést rendel el, melyre a nevezett bányatársulat bejegyzett részvényeseit és azok esetleges jogutódjait oly értesítéssel hívja meg, hogy az általános bányatörvény 153. §-a értelmében a tárggyűlésen mindenki csak személyesen, vagy törvényes meghatalmazottja által élhet a szavazás jogával, a távollmaradók a megjelent társak határozataihoz csatlakozóknak fognak tekintetni. Bejegyzett részvénytársak: Fikker Zoltánné, Ebergényi Giza, Ebergényi Ilka, Ebergényi Józsefné, Kovács Jánosné Ebergényi Teréz, Ebergényi Julcsa, Ebergényi Ferencz, Ebergényi Gyula, Dr. Mandel Pál és csetei br. Herczog Mór Lipót.

Abrudbányán, 1908 november hó 27-én.

A m. kir. bányabiztosságtól.

Vállalkozás.

Versenyárgyalási hirdetmények.

Kavicsszállítás. A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége az 1909. évben szükséges, s alább felsorolt anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

6.200 m. bánya vagy folyó kavics
2.100 „ rostált kavics.

V. t. határidő 1908. december 10.

Bánatpénz 5.

Kavicsszállítás. A kereskedelemügyi m. kir. minisztériumnak 1908. évi november hó 16-án kelt 94.002/L. 1908. számú rendelete alapján az állam közutakon 1909. és 1910. években eszközlendő kavicsszállítási munkák biztosítására a balassagyarmati m. kir. államépítészeti hivatal ajánlati versenyárgyalást hirdet.

V. t. határidő 1908. december 19.

Mozdonyszén szállítása. A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1909. és 1910. évekre évenként még szükséges 725.000 tonna mozdony-szén-szükségletét biztosítani ohajtván, nyilvános pályázatot hirdet.

V. t. határidő 1908. december 23.

Kavicsszállítás. A dunaföldvár—máramarosszigeti állami közut 328 0—436-843 szakaszán 1909. és 1910. években szükséges kavics szállítására a nagykarolyi államépítészeti hivatal pályázatot hirdet.

V. t. határidő 1908. december 17.

Bánatpénz 5%

Kőolajszállítás. Budapest székesfőváros tanácsa a Duna balpartján fekvő s a székesfőváros tulajdonában levő vagy kezelése alatt álló épületek s intézmények, tehát hivatalok, intézetek, iskolák, stb. részére (a kórházak és az utcai kőolajvilágítás kivételével) szükséges mintegy 4500 (négyezeröttszáz) kilogramm finomított elsőrendű kőolajnak 1909. évi január hó 1-étől 1909. évi december hó 31-ig terjedő egy éven át való szállítása iránt nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet.

V. t. határidő 1908. december 12.

Kő-, mész- és téglaszállítás. A budapesti balparti üzletvezetőség a vonalain 1909. évben szükséges alább felsorolt anyagok szállítására pályázatot hirdet. Az évi szükséglet:

164.300 darab különféle kockakő, 596.000 darab különféle fejkő, 204 m³ durván kidolgozott mőkő, 84 m³ tisztán kidolgozott szerkezeti kő, 721 m³ faragott vagy hasított kő, 363 m² durván kidolgozott fedőlemez, 69 m² finoman kidolgozott fedőlemez, 25.4000 m³ terméskő, 8300 q. oltatlan falímész, 2.802.000 darab égetett fatégla, közönséges, 331.000 darab égetett falitégla nyers falazathoz, 417.000 darab égetett fedélcsereptégla hornyolt lapos, 6400 darab fedélcsereptégla hornyolt homoru.

V. t. határidő 1908. december 22.

Bánatpénz 5%.

HIRDETÉSEKET

felvesz

A B Á N Y A

kiadóhivatala

BUDAPEST,

VIII., Kender-utca 6. szám.

Csikmegyében fekvő
arany és ezüst
 tartalmu kénkovand bányá-
 * * * terület * * *

eladó vagy bérbeadó.

Cím : a kiadóhivatalban.

Bányavasut
 alkatrészeit, u. m. bányasíneket kötő-
 szerekkel, váltókat, korongokat, csille-
 kerékpárokat, bányacsilléket, felépítményi
 szerszámokat; továbbá lokomobilokat, ka-
 zánokat, körszivattyukat, fűróaczellt, da-
 ruk, czölöpverők, siklók stb. stb.
 használt és új állapotban előnyösen szállít

KOHN A. M.
 BUDAPEST, V., Váci-ut 16. szám.

ÁLDOR SZIGFRID
 Magyar mélyfuró vállalata.
 BUDAPESTEN, VI., Liszt Ferencz-tér 14. sz.

Elvállal sima és mélyfurásokaf szén, petroleum, víz,
 káli és ásványok után kezességgel bármily mélység
 tekintetében és bármily rendszer szerint, esetleg
 észesedéssel is.

Expertizek, közbenjárás vételeknél és eladásoknál.

SZABADALMI
 és védjegyoltalom kieszközlése az összes
 kulturállamban

ADLER MIKSA okleveles gé-
 pésmérnök
 hites szabadalmi ügyvivő

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 51.
 Telefon 106-55. Telefon 106-55.

ENTREPRISE DES POMPES FUNÉBRES
 Első Erzsébetvárosi Temetkezési Vállalat

PODLUSSÁNYI JENŐ
 BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCZA 100. SZÁM.
 IZABELLA-UTCZA ÉS SZEGÉNYHÁZ-TÉR sarok
 Rendez egyszerű és iszes temetéseket a legjutányosabb árban.
 Művirág-koszorúból nagy választék.

Telefon 53-70. Telefon 53-70

SOCIÉTÉ LORRAINE de DIETRICH & CIE
 automobils-gyár. (Alaptőke 15 millió.)
 LUNÉVILLE, ARGENTEIL, BIRMINGHAM;

ISOTTA FRASCHINI Milano
 vezérképviselete.

Legmodernebb szerszámgépekkel felszerelt javító-műhely. :
 : Olcsó, gyors és szakszerű gépjavítások. :
 : Nagy választéku pneumatik és kellékraktár. :
 : Kitünő és jutányos auto-benzin és henger-olaj. :

„HELIOS“ AUTOMOBIL-GARAGE
 BUDAPEST, V., BÁLVÁNY-UTCZA 12.

Rheuma, csusz és köszvény

ellen biztos hatású szer a
Fekete-féle

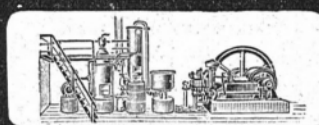
KÖSZVÉNY-FLUID.

Ár: 1 korona.

Megvásárolható „Páduai
Szent Antal gyógyszer-
tárban”, BUDAPEST,
IX., Ferencz-körut 2.

Árjegyzék ingyen!

Elismert legjobb házszer a Diadal Sósborszesz!
Ára 20, 40, 90 és 180 fillér.

SZIVÓ GÁZ
BENZIN
MOTOROK ÉS
LOKOMOTIVOK
BILK.

FAMEGMUNKALÓGÉPEK

= EGYED-ÁRUSÍTÓ = **ABELES EMIL** BUDAPEST
V. VÁCI-UT 14.
TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCÍM: BARSEL

Osszes famegmunkáló gépek
és egyéb gyári berendezések.

Wollák és Társa

Budapest, V., Alkotmány-utca 19. szám.

Speciális üzlet amerikai írógépekkel az összes rendszerű írógépekhez.

Sokszorosító-készülékek
= Copying-Office

PIUS PIRINGER
BÁNYA ÉS-ALAGUT-LÁMPAGYÁR
GRAZ, Strauchergasse 16. A

ajánlja eddig felülmulhatlan gyártmányait.
Viszontárusítóknak kedvezmény. = Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Stora Kopparbergs Bergslags Actiebolag

svéd acélgyárak magyarországi
vezérképviselője.

A legjobb minőségű acélok
bármely célra.

Svéd-Aczél
Kereskedelmi Társaság.
Budapest, V., Bálvány-utca 12.
Telefon 91-57.

GÁLOCSY és BÁNÓ

bánya-, kohó- és gépészmérnöki irodája
BUDAPESTEN,
VERES PÁLNÉ-UTCA 3. • Telefon 739.

Elvállalja az összes bányászati,
kohászati, gépészeti, gyáripari,
fűtési és tüzelési berendezések
tervezését és kivitelét.

Elvállalja a bánya és kohótermékek
vegyelemzését,
és gyakorlati megvizsgálását és
szakértői véleményt ad
azok értéke és felhasználhatóságát
felel.

Gőzgépek **indikálását,** általában
gépek, kazántelemek, tüzelések,
fűtések, bánya- és gyári beren-
dezések **megvizsgálását,** esetleg
azok rekonstrukcióját.

Meglevő telepek, gépek, berende-
zések időnkénti vagy **állandó szakértői fel-
ügyeletét.**

Képviseli: a **Grison-féle** kerekeket, a **Bánó-féle** szab.
vicszöves kazánokat, a **Gálocsy- és Terényi-féle** szab.
gázfejlesztő készülékeket.

TITANIT

BIZTONSÁGI ROBBANTÓSZER-GYÁR CEIPEK és TÁRSAI TRENCSEN.

Az első biztonsági robbantószer Magyarországon. A „Titanit“ ütés, hő, surlódás, nyomás iránt teljesen érzéketlen. A „Titanit“ nem fagy meg. Robbantó erejére, repesztési képességére nézve az eddig ismert összes brizans robbantó-anyagokkal versenyez. Kezelése egyszerű és teljesen veszélytelen. A Titanitra nem vonatkoznak a keresk. és belügyminiszteriumok azon óvrendelelei, melyek a többi robbantószerre nézve elengedhetetlenek. Vasuti és gőzhajóállomásokon a szállítmányok mint bármely más szállítmányok

kezeltetnek. De a fogyasztóknál is bárhol elhelyezhető. Szállítása nem úgy mint a többi robbantószerké, hanem bármely vonattal, vagy hajóval és bármely időben történhetik. A Titanit ára a robbantószernek napi árát sohasem fogja túlhaladni. Kísérleteket a gyár műszaki mérnöke bármikor és bárhol a gyár költségén szívesen végez és a Titanit fenti előnyeit be is igazolja. Az államnak első szaktekintélyei is megerősítették a Titanitnak itt felhozott összes kiváló tulajdonait és előnyeit. A gyár január óta üzemben van.

Egyébb felvilágosítással készséggel szolgál a gyár igazgatósága és kereskedelmi képviselője

BUDAPEST, IV. KER., IRÁNYI-UTCZA 8. SZÁM.

DEUTSCH BERTALAN CHAMOTTE és AGYAGARU-GYÁR R.-T. Gyár: KÁLNÓ. LOSONCZ mellett (Nógrád m.)

Vezérképviselet és iroda:

Közp. Kereskedelmi és Iparbank r. t. áruosztálya
Budapest, V. ker., Váci-kö. ut 26. szám.

Főelárusítás és raktár:

ELKÁN és BOSSÁNYI
Budapest, VI., Sziv-utca 6f. és 67.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB GYARA

Szállit minden czélnak megfelelő

tűzálló chamotte anyagot

külföldi gyártmányokkal egyenrangú minőségben.

BARTOS ZOLTÁN FÉM ÉS BADOGÁRU GYÁRA
BANYAFELSZERELÉSEK OSZTÁLYA
BUDAPEST VI., ARADI UTCZA 60